SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Sihtasutus Narva Õigeusu Seek
narvaseek@gmail.com
Rakvere tn 39, Narva linn
Ida-Viru maakond, 20609

09.05.2025 nr [redacted]

JÄRELEVALVE AKT

I. ÜLDSÄTTED

1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seadus § 157 lõige 1.

1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti Sihtasutuses Narva Õigeusu Seek (registrikood 90016192) väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse (hooldusteenus) osutamise vastavust sotsiaalhoolekande seaduses (SHS) ja sotsiaalkaitseministri 19.06.2023 määruses nr 36 "Nõuded väljaspool kodu osutatavale ööpäevaringsele üldhooldusteenusele" (määrus) sätestatud nõuetele ning majandustegevuse nõuete täitmist tulenevalt majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (MSÜS) § 30 lõikest 2.

1.3. Järelevalve teostamise tegevuskohad:
- 1.3.1. esimene tegevuskoht: Rakvere tn 39/1, Narva linn, Ida-Viru maakond;
- 1.3.2. teine tegevuskoht: Väike-Rakvere tn 20, Narva linn, Ida-Viru maakond;
- 1.3.3. kolmas tegevuskoht: Väike-Rakvere tn 20/1, Narva linn, Ida-Viru maakond;
- 1.3.4 neljas tegevuskoht: Väike-Rakvere tn 24, Narva linn, Ida-Viru maakond;
- 1.3.5. viies tegevuskoht: Rakvere tn 35, Narva linn, Ida-Viru maakond;
- 1.3.6. kuues tegevuskoht: Rakvere tn 39/2, Narva linn, Ida-Viru maakond.

1.4. Paikvaatluse aeg: 08.04.2025.

1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) üldosakonna järelevalve talituse juhtivspetsialist Svetlana Kubpart ja peaspetsialistid Inna Tamm, Tõnis Palgi ja Kadri Plato (järelevalvemeeskonna juht).

1.6. Järelevalvetoimingute juures osales Sihtasutuse Narva Õigeusu Seek meditsiiniõde Elena Lebedeva.

1.7. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: paikvaatlus, dokumentide analüüs, e-kirjavahetus, vestlused töötajatega, teenusesaajate ja nende lähedastega, päringud majandustegevuse (MTR)- ja töötamise registris (TÖR) ning sotsiaalteenuste- ja -toetuste andmeregistris (STAR).

II. JÄRELEVALVE TULEMUSED

SKA tuvastas, et Sihtasutus Narva Õigeusu Seek (Hooldekodu) ei täitnud järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid:

2.1. **MSÜS § 30 lõige 2**, mis kohustab ettevõtjat teatama tegevusloa kontrolliesemega ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest tegevusloa andmiseks pädevale majandushaldusasutusele viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul.

MTR ja TÖR andmete kontrollimisel selgus, et Hooldekodu ei ole hiljemalt viie tööpäeva jooksul SKAd teavitanud tegevusloa kontrolliesemega seotud muudatustest. 04.04.2025 MTRi andmetel osutasid Hooldekodus vahetult teenust kokku 25 töötajat, kellest vaid neljal töötajal oli kehtiv töösuhe Hooldekoduga. Kahekümne ühel töötajal oli töösuhte lõppemisest möödas 2-4 aastat.
Hooldekodu esitas 14.04.2025 töötajate nimekirja, mille kohaselt osutavad vahetult teenust 24 uut töötajat, kelle vastavust SHSis sätestatud nõuetele ei olnud võimalik MTRis kontrollida.

Hooldekodu kõrvaldas rikkumise järelevalvemenetluse ajal. MTRis on tegevusloa kontrolliesemega seotud andmete muutumisest teavitatud SKAd 27.04.2025 (vt punkti 3.7.).

2.2. **SHS § 154 punkti 1** alusel tuleb teenuse osutajal lisada tegevusloale maksimaalne isikute arv, kellele on lubatud samal ajal teenust osutada.

Hooldekodu ei järginud hooldusteenuse osutamise tegevusloal nr SÜH000150 lubatud maksimaalset isikute arvu. Hooldekodule on välja antud 31.12.2019 a. tegevusluba nr SÜH000150, mille alusel oli lubatud kuni 19.02.2025 osutada hooldusteenust maksimaalselt 109le isikule. 04.04.2025 STAR registri päringust ja 08.04.2025 paikvaatlusel selgus, et hooldusteenusel oli **111 teenusesaajat**.
Terviseamet koostas 20.02.2025 uued hinnangud tegevuskohtade tervisekaitsenõuetele vastavuse kohta, millest selgub, et Hooldekodul on lubatud osutada hooldusteenust kuues tegevuskohas kokku vaid **65le teenusesaajale** (vt punkti 3.1.).

2.3. **SHS § 3 lõike 2** peab sotsiaalteenuse osutaja lähtuma sotsiaalteenuse osutamisel üldtunnustatud kvaliteedipõhimõtetest, milleks on isikukesksus, teenuse võimestav iseloom, tulemustele orienteeritus, vajaduspõhine lähenemine, terviklik lähenemine, isiku õiguste kaitse, kaasamine, töötaja pädevus ja eetika ning organisatsiooni hea töökorraldus ja kvaliteetne juhtimine.

Hooldekodu ei ole hooldusteenuse osutamisel lähtunud isikukeskuse kvaliteedipõhimõttest. Hooldekodu on eiranud teenusesaajate majutamisel tervisekaitsenõudeid hoolekandeasutustele, majutades oma ruumides teenusesaajaid enam, kui seda võimaldab tervisohutuse hinnang. Samuti on majutatud teenusesaajaid hooldusteenuseks ebasobivatesse ruumidesse, nt trepialused, koridor, ventilatsiooniruum (vt punkti 3.2.).

2.4. **Määruse nr 36 § 2 lõige 3** sätestab teenuseosutajale kohustuse tagada hooldustoimingute tegemisel teenusesaajale privaatsuse, tema tahte ja võimekuse arvestamise ning enne hooldustoimingu tegemist selle sisu selgitamise.

Hooldekodu ei ole taganud kõigile teenusesaajatele privaatsust hooldustoimingute teostamisel (vt punkti 3.3.1).

2.5. **Määruse nr 36 § 2 lõike 5 punkti 8** kohaselt tuleb teenusesaajaid abistada ja juhendada üle keha pesemisel ning teostada üle keha pesu vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem kui üks kord nädalas.

Paikvaatlusel teostati fotosid teenusesaajate hooldustöölehtedest ja pesemisgraafikutest (märts-aprill), millest nähtus, et teenusesaajate üle keha pesemine toimub kaks kuni kolm korda kuus. Samuti kinnitasid hooldustöötajad vestluses, et üle keha pesemine toimub 10 päeva järel (vt punkti 3.3.2.).

2.6. **SHS § 21 lõige 2** sätestab, et teenuseosutajal tuleb koostöös teenuse saajaga või juhul, kui teenuse saaja pole kontaktne, teenuse rahastajaga koostada 30 päeva jooksul teenuse osutamise alustamisest arvates isikule hooldusplaan.

Kontrollitud kümnest hooldusplaanist üheksas ei olnud hooldusplaan koostatud 30 päeva jooksul, mil teenusesaaja alustas hooldusteenuse saamist (vt punkti 3.4.)

2.7. **SHS § 21 lõike 5** kohaselt tuleb teenuseosutajal vaadata üle hooldusplaanid vähemalt üks kord poolaastas ning vajadusel korrigeeritakse hooldusplaani ülevaatamise tulemuste põhjal.

Hooldekodu ei ole hooldusplaane ülevaadanud üks kord poolaastas (vt punkti 3.4.).

SKA seisukoht: võttes arvesse järelevalvemenetluses tuvastatud rikkumisi ja nende ulatust peab SKA otstarbekaks ettekirjutuse tegemist punktis 2.2. rikkumise kohta. Punktides 2.1. ja 2.3.- 2.7 kirjeldatud rikkumiste üle teostab SKA järelkontrolli 2025. aasta teisel poolaastal.

III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

SKA algatas Hooldekodus 04.04.2025 järelevalvemenetluse SHSis ja määruses sätestatud nõuete täitmise kontrollimiseks. Järelevalvemenetluses oli seatud fookus üldtunnustatud kvaliteedipõhimõtete (SHS § 3 lõige 2) järgimisest isikukesksusele, isiku õiguste kaitsele (turvalisus) ja kaasamisele.

3.1. **SHS § 154 punkt 1** alusel tuleb teenuseosutajal lisada tegevusloale maksimaalne isikute arv, kellele on lubatud samal ajal teenust osutada.

Hooldekodule on hooldusteenuse osutamiseks 31.12.2019 a. välja antud tegevusluba nr SÜH000150, mille kohaselt oli lubatud hooldusteenust osutada 109le isikule. Päästeameti ja Terviseameti 2019.aasta hinnangute kohaselt oli vajalik teostada tegevuskohtades korduvad paikvaatlused kuna esines puudusi teenusesaajatele nõuetekohaste ruumide võimaldamisel (teenusesaajaid toas enam, kui ruumi pindala võimaldab; ebapiisavalt on teenusesaajate tubades kohtvalgustust, sanitaarseadmete arv ei ole piisav, magamistubade uksed ei ole lukustatavad).

Paikvaatlusel selgus, et Hooldekodu kuues tegevuskohas oli teenusesaajaid majutatud järgmiselt:
1. tegevuskohas Rakvere tn 39/1, Narva linn – 18 teenusesaajat:
2. tegevuskohas Väike-Rakvere 20, Narva linn – 13 teenusesaajat;
3. tegevuskohas Väike-Rakvere 20/1, Narva linn – 23 teenusesaajat;
4. tegevuskohas Väike-Rakvere 24, Narva linn – 16 teenusesaajat;
5. tegevuskohas Rakvere tn 35, Narva linn - 30 teenusesaajat;
6. tegevuskohas Rakvere tn 39/2, Narva linn – 11 teenusesaajat.

Seega oli Hooldekodus hooldusteenusel kokku 111 teenusesaajat.

Terviseamet viis 28.11.2024 läbi riikliku järelevalvemenetluse Hooldekodus, mille tulemusel on Hooldekodu kuues tegevuskohas lubatud teenusesaajate majutamine alates 20.02.2025 järgmiselt:
1. tegevuskoht: Rakvere tn 39/1, Narva linn lubatud teenuse kohtade arv 7;
2. tegevuskoht: Väike-Rakvere 20, Narva linn lubatud teenuse kohtade arv 9;
3. tegevuskoht: Väike-Rakvere 20/1, Narva linn lubatud teenuse kohtade arv 10;
4. tegevuskoht: Väike-Rakvere 24, Narva linn lubatud teenuse kohtade arv 10;
5. tegevuskoht: Rakvere tn 35, Narva linn lubatud teenuse kohtade arv 20;
6. tegevuskoht: Rakvere tn 39/2, Narva linn lubatud teenuse kohtade arv 9.

Seega on Terviseamet alates 20.02.2025 lubanud Hooldekodul osutada hooldusteenust kuues tegevuskohas kokku 65le teenusesaajale. Päästeamet teostas 11.03.2025 Hooldekodus tuleohutusalaste nõuete kontrolli, mille kohaselt vastab Hooldekodu 5. tegevuskoht (Rakvere tn 35, Narva linn) tuleohutusnõuetele ning 1. - 4. ja 6. tegevuskohad (Rakvere tn 39/1, Rakvere tn 39/2, Väike-Rakvere tn 20, 20/1 ja 24, Narva linn) vastavad tuleohutusnõuetele eeldusel, et nende hoonete teised korrused ei ole kasutusel ning igas nimetatud hoones on lubatud majutada maksimaalselt 10 inimest.

SKA seisukoht: Hooldekodu on ohtu seadnud teenusesaajate turvalisuse ja heaolu, majutades hooldusteenusele isikuid märkimisväärselt enam, kui seda kuus tegevuskohta võimaldavad.

3.2. **SHS § 20 lõiked 2-3** kohustavad teenuseosutajat tagama teenusesaajatele turvalise keskkonna ja toimetuleku, teenusesaajate majutamise ja toitlustamise ning abivajadusest lähtuvad hooldustoimingud ja muud toimetulekut toetavad toimingud, mis on määratud hooldusplaanis.

Hooldekodu osutab hooldusteenust kuues erinevas majas, mis asuvad ühel territooriumil ning ühise õuealaga. Rakvere tn 39/1 on ühekorruseline hoone, kuid ülejäänud viis maja on kahekorruselised. Hooldekodus ei ole tagatud kahekorruselistes majades (tegevuskohtades) ligipääsetavus. Paikvaatlusel tuvastati, et teenusesaajad on majutatud enamasti kolme- ja neljakohalistesse tubadesse. Väike-Rakvere tn 20 tegevuskohas on teisel korrusel ka viiekohaline tuba. Hooldekodu on majutanud teenusesaajaid tubadesse enam, kui toa suurus seda tegelikult võimaldab (Terviseameti 2019 a. hinnang). Ülerahvastatuse tõttu puuduvad toas teenusesaajatele vajaminevad abivahendid (potitool, rulaator jms) või ligipääs teenusesaaja voodile kahelt poolt.
Teenusesaajate majutamisel on majades kasutusele võetud kõikvõimalikud ruumid.
Näited:

1) Väike-Rakvere tn 20 tegevuskohas majutatakse teenusesaajaid hoone esimesel korrusel trepialuses ruumis ja teisel korrusel trepiesises ruumis;
2) Rakvere tn 39/1 tegevuskohas on tuba (ventilatsiooniruum), millesse pääseb vaid tualettruumi kaudu;
3) Rakvere tn 39/2 tegevuskoha teisel korrusel asub tuba, millesse saamiseks tuleb neljal teenusesaajal minna majast välja (metallsõrestikuga kõrge trepp, mis platvormil on vaid ühest küljest piiratud).

Voodikesksed teenusesaajad on majutatud majade teisele korrusele, kus ligipääsetavus puudub ning märgata ei olnud tegevuskohtades treppidest liikumist võimaldavaid abivahendeid (trepironija, kaldtee vms). Tubades sisustus üldiselt kodune (kardinad, pildid seintel, mööbel). Magamiseks on teenusesaajatel enamikel juhtudel kasutusel kušetid, funktsionaalseid voodeid on vähem. Mitmed toad on läbikäidavad. Koridoride seinad ja osaliselt ka põrandad on kaetud vaipadega. Tualettruumides on olemas tugikäepidemed, duširuumides on üldjuhul kasutusel vaid pesutool. Hooldekodu majades kutsungisüsteem puudub, teenusesaajad saavad abi kutsuda peamiselt hõikumise teel. Mõnedele teenusesaajatele on antud nupud, mis toimivad nagu uksekella süsteem ja mõned teenusesaajad helistavad abi kutsumiseks isikliku mobiiltelefoniga.

Hooldekodul on oma köök, kus valmib toit kolmeks toidukorraks ja ooteks. Toiduvalmistamiseks kasutatakse ka oma aiasaadusi ja kogukonnalt saadud toiduabi. Nädalamenüüd infotahvlitel polnud. Söögisaalid tegevuskohtades puuduvad. Söömiseks on laud pandud koridori (Rakvere 35 majas) või ühe teenusesaaja tuppa, mis on läbikäidav (Rakvere tn 39/2).

Hooldekodul on koduleht, milles leiab lühidalt teavet hooldusteenuse osutamise kohta. Hooldekodu on kinnitanud 01.07.2024 töökorralduse reeglid, milles on reguleeritud tööandja ja töötaja poolsed õigused ja kohustused. Töökorralduse reeglites on hooldustöötajaid nimetatud sotsiaaltöötajateks. Soovitame Hooldekodul kasutada dokumentide sõnastuses õigeid väljendeid, sest sotsiaaltöötaja on sotsiaalhoolekandes töötav vastava erialase ettevalmistusega kõrgharidusega isik (SHS § 4 punkt 3).
Paikvaatluse päeval oli tööl kokku kaheksa hooldustöötajat.

SKA seisukoht: Hooldekodu on korraldanud teenusesaajate majutamise ja toitlustamise ning vajaminevad hooldustoimingud, kuid Hooldekodu ei ole lähtunud teenusesaajate majutamisel turvalisuse ja isikukesksuse kvaliteedipõhimõtetest.

3.3. **SHS § 20 lõike 4** alusel on sotsiaalkaitseminister kehtestanud täpsustatud nõuded väljaspool kodu osutatavale üldhooldusteenusele. Määruse § 2 sätestab nõuded teenuse sisule, kus määratletud on hooldustoimingud (isikuhooldustoimingud, terviseseisundiga seotud toimingud ning füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsusega seotud toimingud), mida tuleb lähtudes teenusesaaja abivajadusest talle osutada. Hooldustoimingute teostamisel tuleb arvestada

teenusesaajate privaatsuse, tahte ja võimekusega. Hooldekodul on hooldustoimingute tegemisel selgitamiskohustus ja teenusesaajate lähedaste viivitamata teavitamiskohustus. Hooldekodul tuleb võimaldada lähedastel tutvumist teenusesaaja hooldusplaaniga.

3.3.1. Määruse § 2 lõigete 1 – 4 nõuded

Hooldekodul on koostatud teenusesaajatele hooldusplaanid, milles on planeeritud hooldustoimingud ja osalemine kiriklikus tegevuses. Paikvaatlusel selgus, et privaatsuse tagamine on Hooldekodus osaliselt võimalik. Mõnedes tubades on seinale kinnitatud traat, mille küljes kardin. Hooldustöötajatega vestlustest selgub, et voodikesksete teenusesaajate juures eraldamist võimaldavaid vahendeid ei kasutata. Põhjuseks tuuakse, et teenusesaajad on üksteisega harjunud; ei vaata, kui toiminguid teostatakse ning kui kardin on ees, siis ei saa hooldustöötaja teenusesaaja seisundit jälgida. Hooldustöötajate sõnul suhtlevad nad teenusesaajatega sageli ning selgitavad kui hooldustoimingut teostama hakkavad. Teenusesaajatega vestlustest selgus, et hooldustöötajate tööga ollakse rahul.
Paikvaatlusel nähtus, et Rakvere 39/1 majas töötav hooldustöötaja suhtles teenusesaajatega käskival toonil.

Kui teenusesaaja seisundis (tervise- või muu olukord) on ilmnenud oluline muutus, siis hooldustöötaja teavitab sellest meditsiiniõde. Hooldekodu juhataja sõnul võtavad nad ühendust teenusesaaja lähedasega samal päeval või järgmisel päeval. Teenusesaajate lähedastega (vestlus kolme lähedasega) vestlustest selgus, et Hooldekodu võtab teenusesaaja lähedasega ühendust ravimite tellimiseks, muud infot pole jagatud (nt teenusesaaja toa vahetusest ei teavitatud). Teenusesaajate hooldusplaaniga oli kursis vaid üks lähedane. SKA juhib tähelepanu, et lähedastele (teenusesaaja nõusolek, kellele teavet antakse) teabe andmine on olulise tähtsusega, et tagada teenusesaaja turvaline toimetulek ja vajaduste katmine hooldusteenust saades.

3.3.2. Määruse § 2 lõike 5 nõuded

Hooldustöötajad kinnitavad, et teenusesaajatele on tagatud abi ja juhendamine söömisel ning joomisel. Vajadusel valmistatakse dieettoitu ja püreestatud toitu. Toitu söövad teenusesaajad üldjuhul oma toas, välja arvatud Rakvere 39/2 majas, kus kitsas laud oli kaetud ühe teenusesaaja tuppa (läbikäidav tuba). Hooldustöötajad abistavad suure hooldusvajadusega teenusesaajaid söömisel. Veega täidetud joogitopsid või joogipudelid olid laudadel olemas, kuid mitte kõigil voodikesksetele teenusesaajatele ei ole veetops käeulatuses (Rakvere tn 39/, Rakvere tn 35 teine korrus). Hooldustöötajad selgitavad, et annavad neile ise juua iga 2 tunni järel.

Hooldustöötajad abistavad teenusesaajaid riietumisel, riiete pesemisel ja jalanõude korrashoiul (pesupesemine on korraldatud). Teenusesaajad saavad kanda isiklikke riideid ja jalanõusid. Igal päeval viibivad need teenusesaajad õues, kes suudavad ise liikuda. Voodikesksetel teenusesaajate aktiviseerimist ei toimu ning asendivahetusi kindla regulaarsusega ei teostata. Hooldustöötajate sõnul on nad ju lamajad ja võetakse istuma vaid söömise ajaks. Liikumisabivahenditest oli paikvaatlusel märgata vaid mõned rulaatorid (asusid duširuumis) ja paar ratastooli (kasutusel ka toidu toomisel).
Hooldustöötajad selgitavad, et abistavad teenusesaajaid suuhügieenitoimingute tegemisel ning vajadusel puhastavad proteesid. Tualette on majade igal korrusel vaid üks, paljudel teenusesaajatel on kasutusel mähkmed. Vahetatakse mähkmeid kaks korda päevas ning vastavalt vajadusele.

Teenusesaajate üle keha pesemine on võimalik raamiga vaid Rakvere 35 tegevuskohas. Teistes majades on kasutusel piiratud alaga dušinurk (kõrge serv), kus kasutusel pesemiseks tool. Dušinurgas hoitakse ka koristustarbeid. Hooldekodus ei toimu üle keha pesemist igal nädalal. Määruse § 2 lõike 5 punkti 8 kohaselt tuleb teenusesaajaid üle keha pesta vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem kui üks kord nädalas. Teenusesaajate hooldustöölehtedelt ja pesemisgraafikutest (märts-aprill) nähtus, et üle keha pesemine toimub teenusesaajatel kaks kuni kolm korda kuus. Hooldustöötajatega vestlusest selgus, et pesemist teostatakse 10 päeva järel. Hooldekodus on korraldatud teenusesaajatel küünte (igal teisipäeval) ja juuste lõikamine ning meestel habemehooldus.
Õiguskantsler on oma kontrollkäikudel hoolekandeasutustes toonud välja, et isikliku ja üldise hügieeni tagamiseks ning naha- ja nahaaluskudede infektsioonide tekke ennetamiseks tuleb

hoolealuseid üle keha pesta vähemalt kord nädalas ning vajaduse korral sagedamini (sellele lisanduvad muud igapäevased hügieenitoimingud). Piinamise ja Ebainimliku või Alandava Kohtlemise ja Karistamise Tõkestamise Euroopa Komitee (CPT) on soovitanud hoolealuseid pesta isegi kuni kaks korda nädalas, kuid on pidanud rahuldavaks ka kord nädalas üle keha pesemist.[1]

Hooldekodus on tähtsal kohal kiriklik tegevus ja jumalateenistustest osavõtmine, et pakkuda teenusesaajatele hingelist abi. Hooldustöötajad panevad päevaraamatusse kirja teenusesaajate viibimised erinevatel palveteenistustel. Igapäevased hooldustoimingud märgivad hooldustöötajad teenusesaaja hooldustöölehele (individuaalne), mis sisaldab järgmisi toiminguid: vererõhu ja kehatemperatuuri näit, naha seisund, mähkmete ja voodipesu vahetus, söömine, riietumine, liikumine, pesemine, seedetegevus. Hooldekodu on koostanud hooldustöötajatele kohustuste nimekirja, mida tuleb nii päevases kui öises töövahetuses teostada. Hooldustöötajatel tuleb lisaks hooldustoimingutele tegeleda ka maja õueala korrastamisega (lumi, lehed) ja ruumide koristamisega, viia teenusesaajad hommikusele palveteenistusele, pesta ja korrastada teenusesaajate pesu, tegeleda toidu toomisega köögist ja pesta nõud. Mitte kõigis tegevuskohtades ei ole Hooldekodu mõelnud hooldustöötajate töötingimustele. Rakvere 39/1 ja Rakvere 39/2 majas puudus hooldustöötajatel nii tööruum, kui ka puhkeruum, hooldustöötajal oli võimalus istuda toolil, mis asus koridoris. Lisaks töötasid hooldustöötajad valvekaamerate vaateväljas.

3.3.3. Määruse § 2 lõike 6 nõuded

Hooldekodus töötab üks õde ning õendusteenust osutab ka Union Kliinik OÜ. Õdede ülesandeks on teostada õendusprotseduure (sidumised, süstimised vms), jälgida igal päeval teenusesaajate üldseisundit, teha koostööd teenusesaaja perearstiga raviskeemi järgimiseks, jaotada ravimid pinalitesse. Vajadusel teostab Hooldekodusse visiite ka perearst. Hooldustöötajate sõnul ei ole asutuses kasutusel lamatistevastaseid madratseid. Lamatiste ennetamiseks rakendatakse naha hooldust ja vajadusel asendivahetust. Hooldustöötajad mõõdavad igal päeval teenusesaajate vererõhku ja kehatemperatuuri ning teevad koostööd meditsiiniõega. Käsimüügiravimite andmine tuleb hooldustöötajatel vihikusse üles märkida. Paikvaatlusel ilmnes, et Rakvere 35 maja teisel korrusel hoitakse retseptiravimeid (Haloperidoli ja Diazepami tilgad) koridoris asuvas kapis, mille klaasuks pole lukustatav. Ravimid polnud isikupõhiselt markeeritud ning hooldustöötaja ei teadnud öelda, kelle ravimitega on tegemist. Hooldustöötajate hinnangul kukkumisi teenusesaajate seas on harva kuna paljud on voodikesksed ja ei liigu.
Meditsiiniõe ja hooldustöötajate vaheline koostöö on hea, teavet vajaminevatest terviseseisundiga seotud toimingutest jagatakse suuliselt või kirjalikult (infotahvel, päevaraamat). Hooldustöötajad jälgivad teenusesaajate üldseisundit ning muutuse ilmnemisel antakse sellest koheselt meditsiiniõele teada või kutsutakse kiirabi. Hooldustöötajad kinnitavad, et oskavad teenusesaajatele esmast meditsiiniabi anda.

3.3.4. Määruse § 2 lõike 7 nõuded

Teenusesaajate vaba aeg on peamiselt sisustatud õigeusust lähtuvate kiriklike teenistustega. Igapäevaselt värskes õhus viibimine on Hooldekodus korraldatud eelkõige neile teenusesaajatele, kes suudavad ise liikuda. Hooldustöötajad abistavad teenusesaajaid õue ja kirikusse viimisel. Vabaaja tegevuste läbiviimiseks on tööl tegevusjuhendaja, kes viib läbi kunstitunde ja teostab voodikesksetele teenusesaajatele massaaži (omab pädevust). Paikvaatluse ajal oli teenusesaajaid õuealal, mõned võimlesid tegevusjuhendajaga kaasa, enamik istusid ja kuulasid kõlaritest tulevat diskomuusikat. Paikvaatluse ajal, mis toimus kella 10.00st kuni 12.30ni, ei olnud kordagi märgata, et voodikeskseid teenusesaajaid aktiviseeritaks (istuvasse asendisse abistamine, ratastoolis istumine või muud tegevused aja sisustamiseks).

Hooldekodu juhi sõnul on vajaduspõhine transport sotsiaal- ja tervishoiuteenustele korraldatud lähedaste või koguduse liikmete abiga. Vestlustest teenusesaajatega selgus rahulolu teenuse osutamise kohaga ja hooldusteenuse osutamisega (hooldustöötajate töö). Lähedaste arvates võiks päevategevusi ja liikumist olla enam ka voodikesksetele teenusesaajatele. Samuti lisati, et teenusesaajate toad võiksid olla avaramad ning võimalus ühises ruumis kokkusaamiseks (teenusesaajate puhkeruum/söögisaal).

[1] Kontrollkäik Kehtna eakatekodusse lk 4

SKA seisukoht: Hooldekodu on osaliselt täitnud määruse §s 2 sätestatud nõudeid. Rikkumised on kirjeldatud punktides 2.4 ja 2.5. Enam tuleb Hooldekodul panustada kvaliteedipõhimõtetest isikukesksusele (privaatsuse tagamine, teenusesaajate füüsiline keskkond, aktiviseerivad tegevused) ja kaasamisele (lähedaste teavitamine, hooldusplaaniga tutvumine). SKA on edastanud Ravimiametile ja Terviseametile märgukirjad, et vastavalt pädevusele ametid hindaksid ravimite säilitamist ja kasutamist.

3.4. **SHS § 21** sätestab hooldusplaani koostamise kohustuse ja hooldusplaani sisu.

SHS § 21 lõike 1 kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus (KOV) inimese hooldusteenusele suunamise haldusaktis (nt korraldus) või halduslepingus koos teenust saava inimese ja teenuse osutajaga määrama kindlaks toimingud, mis tagavad inimesele turvalise keskkonna ja toimetuleku (sh põhivajaduste katmise). Narva Linnavalitsuse ja Põhja-Tallinna Linnaosavalitsuse sotsiaaltöö juhtidega vestlustest selgus, et hooldusteenusele suunamise haldusakt sisaldab teavet vaid hooldusteenuse rahastamisest.

Järelevalvemenetluses kontrollis SKA kümne hooldusplaani vastavust SHS § 21 lõigetes 2-5 sätestatud nõuetele. Lõike 2 kohaselt tuleb teenuseosutajal koostöös teenusesaajaga või kui teenusesaaja pole kontaktne, siis teenuse rahastajaga (nt KOV, teenusesaaja lähedane), koostada 30 päeva jooksul teenuse alustamisest arvates hooldusplaan ning lõike 3 kohaselt hindab teenusesaaja tervishoiuteenuse vajadust vastava kvalifikatsiooniga tervishoiutöötaja.
Vestlustest selgus, et hooldusplaani koostavad meditsiiniõde ja vanemhooldustöötaja, kes on alustanud teenusesaajatele uute hooldusplaanide koostamisega alates eelmise aasta teisest poolest. Kui hooldusteenusele saabub uus teenusesaaja, siis eelneb hooldusplaani koostamisele tema abivajaduse hindamine ning toimetuleku jälgimine hooldustöötajate poolt.
Hooldekodu edastas kümne teenusesaaja hooldusplaanid. Kontrollitud kümnest hooldusplaanist üheksas ei ole hooldusplaan koostatud 30 päeva jooksul alates teenuse osutamisega alustamisest. Hooldusplaanid on koostatud oluliselt hiljem, kui seadusandlus seda sätestab. Näiteks M. R. tuli hooldusteenusele 12.01.2024, kuid hooldusplaan on koostatud 12.02.2025; T. R. tuli hooldusteenusele 29.07.2024, kuid hooldusplaan on koostatud 20.02.2025; A. I. tuli hooldusteenusele 07.06.2024, kuid hooldusplaan on koostatud 22.11.2024. Hooldekodu edastas kümne teenusesaaja kohta ka varasemalt koostatud hooldusplaane, kuid paraku ei saa neid nimetada hooldusplaanideks, sest sisaldavad vaid ühte sõna, milleks on nõrkus ning tegevuseks ja eesmärgiks on harjutuste tegemine.

SHS § 21 lõike 4 kohaselt peab hooldusplaan sisaldama vähemalt hooldusteenuse osutamise eesmärki, eesmärgi saavutamiseks vajaminevaid tegevusi ja nende sagedust ning hinnangut tegevuste elluviimise kohta. Tunnustust väärib, et Hooldekodu on hooldusplaanis seadnud iga vajamineva tegevuse kohta eesmärgid ning loetlenud tegevused, milles teenusesaaja abi vajab. Kontrollitud hooldusplaanides on teenusesaajatele kavandatud tegevused isikuhooldustoimingute teostamisel, terviseseisundiga ja vabaaja tegevustega seotud toimingutes. Samuti on hooldusplaanis kirjas tegevuste osutamise sagedus ja kes tegevust teostab. Hooldusplaanides pole konkreetselt sõnastatud hinnang tegevuste elluviimise kohta, kuid hooldustegevuste valdkonnas on kirjeldatud kuidas tegevusi teostada.
Näited:

1) V. M-il. on üheks eesmärgiks tagada ohutu liikumine, hooldustegevus selleks on tõsta teenusesaaja ratastooli ning hinnanguks on, et V. M. ei suuda iseseisvalt liikuda;
2) E. B-l. on üheks eesmärgiks, et liikumiseks on vajalikud abivahendid, hooldustegevus selleks on E. B. Kasutab abivahendeid ning teenuseosutaja hinnang sisaldab teavet, milliseid abivahendeid E. B. Kasutab (ratastool, dušitool).

Lõige 5 kohustab teenuiseosutajat teenusesaaja hooldusplaani üle vaatama vähemalt üks kord poolaastas. Hooldekodu ei ole hooldusplaane ülevaadanud üks kord poolaastas. Hooldekodu edastas hooldusplaanid, mis on koostatud 2024. aasta viimases kvartalis ning seetõttu on hooldusplaanide ülevaatamine planeeritud edaspidiseks. Näiteks V. M. hooldusplaan oli koostatud 12.12.2024, hooldusplaani ülevaatamine on planeeritud 12.06.2025; N. M. hooldusplaan oli koostatud 01.11.2024 ja hooldusplaani ülevaatamine on planeeritud 01.05.2025.

SKA juhib tähelepanu, et hooldusteenusel viibiva inimese abivajadus on ajas muutuv, mistõttu tuleb teenuseosutajal vähemalt iga kuue kuu järel hinnata teenusesaaja toimetulekut hooldusplaanis määratletud tegevustega ning muutuse ilmnemisel kajastada see hooldusplaanis.[2]

SKA seisukoht: Hooldekodu on osaliselt SHS § 21 sätestatud nõuded täitnud. Rikkumised on kirjeldatud punktides 2.6. ja 2.7.

3.5. **SHS § 22** sätestab teenuseosutaja kohustuse tagada ööpäevaringselt personali olemasolu, kelle kvalifikatsioon ja koormus võimaldavad tegevusi ja toiminguid viisil, mis on kindlaks määratud hooldusteenust saavate isikute hooldusplaanis. Hooldusteenust osutavad vahetult hooldustöötaja ja abihooldustöötaja, viimase tööd juhendab hooldustöötaja. SHS § 22 lõike 5 kohaselt ei tohi hooldusteenust vahetult osutada isik, kelle karistatus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenusesaaja elu, tervise ja vara.

08.05.2025 MTR andmetel osutavad vahetult teenust vaid hooldustöötajad, keda kokku on 28. Hooldekodu juhataja kontrollib hooldustöötajate karistatuse puudumist hooldustöötaja tööle asumisel (SHS § 22 lõige 5) ja teostab päringu kord aastas. Hooldustöötajate töövahetuse pikkuseks on 12 tundi. Päevase vahetuse aeg on 7.00-19.00 ja öise vahetuse aeg 19.00 – 7.00. Paikvaatluse päeval oli kuue tegevuskoha peale kokku tööl 9 hooldustöötajat (teenusesaajaid 111). Igas tegevuskohas oli tööl vähemalt üks hooldustöötaja. Öisel ajal on kuue tegevuskoha peale tööl kokku kolm hooldustöötajat ja valvur. Hooldekodu juhi sõnul on öises töövahetuses töö korraldatud selliselt, et hooldustöötajad liiguvad tegevuskohtade vahel, et jälgida teenusesaajate olukorda. Tööajatabelite (jaanuar-märts 2025 a) kontrollimisel selgus, et keskmiselt töötab asutuses ööpäevaringselt 11-12 töötajat.

Juhime tähelepanu, et hooldusteenuse kvaliteedi tagamisel on määravaks piisav arv hoolduspersonali olemasolu, et tagada personaalne lähenemine igale teenusesaajale. Hooldusteenuse sihtgrupiks on isikud, kellel on oluline kõrvalabi vajadus. Paikvaatlusel selgus, et kõigis kuues tegevuskohtades viibivad teenusesaajad, kes on voodikesksed, liikumisraskustega või mäluprobleemidega, vajades ulatuslikumat kõrvalabi ja järelevalvet. Piisavaks ei saa pidada öises vahetuses töötavate hooldustöötajate arvu (kolm), kes peavad tagama kuues tegevuskohas teenusesaajate kõrvalabi vajaduse ja järelevalve.

Hooldekodul tuleb leida võimalused hooldustöötajate arvu suurendamiseks hiljemalt 01.07.2026, et tagada määruse nr 36 §s 3 sätestatud nõuete täitmine. Nimetatud sätte kohaselt peab teenuseosutaja tagama, et ühes tegevuskohas töötab ööpäevaringselt üks hooldustöötaja kuni 36 teenusesaaja kohta ning lisaks vähemalt üks hooldustöötaja või abihooldustöötaja kuni 12 teenusesaaja kohta päevasel ajal 12 järjestikust tundi. Seega, tuleb Hooldekodul tagada kuus hooldustöötajat (kuus tegevuskohta), kes töötavad ööpäevaringselt ning lisaks päevasel ajal kokku seitse (7) hooldustöötajat, kes töötavad 12 järjestikust tundi (Rakvere 35 majas peab töötama päevasel ajal lisaks kaks hooldustöötajat).

SKA seisukoht: Hooldekodu on SHS § 22 sätestatud nõuded täitnud. Hooldekodul tuleb enam panustada isikukesksuse kvaliteedipõhimõtte järgimisele, et tagada teenusesaajate turvalisus, kõrvalabi ja järelevalve ööpäevaringselt.

3.6. **SHS § 22[1] lõike 6** kohaselt tuleb hooldusteenuse osutajal avalikustada teenuskoha maksumus ja käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud hooldustöötajate ja abihooldustöötajate tegelike kulude maksumus ühe teenusesaaja kohta.

Hooldekodul on oma koduleht, millelt leitav teave hooldusteenuse osutamise ja selle rahastamise kohta. Hooldekodu juhataja sõnul on hoolduskulude arvestamisel võetud aluseks hooldustöötajate tööjõukulud, tööriietuse ja isikukaitsevahendite kulud, tervisekontrolli ja vaktsineerimise kulud ning koolituste ja supervisiooni kulud.
01.01.2025 hinnakirja kohaselt on Hooldekodus ühe kuu hooldusteenuse maksumus dementsussündroomita teenusesaajale kahekohalises toas 1130 eurot, millest hoolduskulu on

[2] Soovituslik juhis hooldusplaani koostamiseks. Sotsiaalkindlustusamet

604,35 eurot ning dementsussündroomiga ja voodikesksele teenusesaajale ühes kuus 1240 eurot, millest hoolduskulu on samuti 604,35 eurot. Kahekohalisi tubasid on Hooldekodus kasutusel minimaalselt, enamik tubadest on kolme- või neljakohalised.

Rahandusministeerium on koostanud hoolduskulu mudeli soovitusliku näidiskalkulaatori. Võttes arvesse, et Hooldekodus töötab kokku 28 hooldustöötajat, arvutab näidiskalkulaator hoolduskulu ühe teenusesaaja kohta 584 eurot kuus. Kalkulaatoris on hooldus- ja abihooldustöötaja töötasudena arvesse võetud meditsiinisüsteemis töötavate hooldus- ja abihooldustöötajate töötasud.

SKA seisukoht: Hooldekodu on täitnud SHS § 22^1 lõike 6 nõude.

3.7. Majandustegevusnõuete täitmine

MSÜS § 30 lõike 2 kohaselt on tegevusloa omajal kohustus teavitada tegevusloa väljaandjat (SKA) tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul. See tähendab, et teenuseosutaja peab teavitama SKAd muudatustest vahetu hooldusteenuse osutajate hulgas (või abihooldustöötaja töölt lahkumisest või tööle vormistamisest). Hooldustöötajad ja abihooldustöötajad osutavad inimestele vahetult teenust, et tagada teenusesaajate turvalisus, heaolu ja õiguste kaitse. Seetõttu on oluline, et hooldus- ja abihooldustöötajad töötajad vastaksid SHSis sätestatud nõuetele ning nende vastavust on MTRist võimalik kontrollida (SHS § 153 punktid 1 ja 2).

04.04.2025 MTRi andmetel töötas Hooldekodus 24 vahetult teenust osutavat töötajat, kuid TÖR andmetel oli 20 töötajaga töösuhe lõppenud oluliselt enam kui viis tööpäeva tagasi (3-4 aastat tagasi). Hooldekodu oli tegevusloa väljaandjat (SKAd) tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude muutumisest viimati teavitanud 2020.aasta oktoobris.
Hooldekodu esitas järelevalvemenetlusse vahetult teenust osutavate töötajate nimekirja, millest nähtus, et vahetult teenust osutavad 24 töötajat, kelle vastavust SHSis kehtestatud nõuetele ei olnud võimalik MTRis kontrollida. Hooldekodu teostas järelevalve menetluse ajal MTRis andmete parandamise ning rikkumine kõrvaldati 27.04.2025.

SKA seisukoht: Hooldekodu on järelevalvemenetluse ajal MSÜS § 30 lõike 2 rikkumise kõrvaldanud.

IV. TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

4.1. Hooldusplaani koostamise juhistega ja hooldusplaani näidisega saate tutvuda SKA kodulehel.

4.2. Täiendada teenusesaajate vaba aega tähendusrikaste tegevustega. Vabaajategevuste arendamiseks teha koostööd Dementsuse Kompetentsikeskusega (ekspertnõustamine asutustele).

4.3. Lähtuda hooldusteenuse osutamisel väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse kvaliteedijuhisest.

4.4. Luua hooldustöötajatele kõigis tegevuskohtades töötingimused, mis võimaldavad tööülesannete täitmist (hooldustöö dokumenteerimine) ja puhkepausideks. Hooldustöötajatel puudus selleks eraldi koht Rakvere 39/1 ja Rakvere 39/2 tegevuskohtades.

4.5. Tagada Hooldekodus hooldusteenuse osutamiseks vajaminevad abivahendid, sealhulgas liikumisabivahendid teenusesaajatele.

(allkirjastatud digitaalselt)
Kadri Plato
peaspetsialist (järelevalve)